

Unde supplicium hoc dirissimum fore, præter Lipsium adnotant Rolin. de antiquitatibus Roman. lib. 9. cap. ult. vers. *Judicio facto*. Larreategui *Selectar. lib. 8. cap. 9. num. 17. in fin.* Theat. vitæ hum. sup. col. 1. lit. C. P. Suar. de vit. Christ. disp. 3. 9. 46. art. 4. vers. *Quoniam de materia*. Hebræis verò non licebat reos in crucem actos pendentes post solis occasum derelinquere, ut colligitur ex Deuter. cap. 21. quem locum paulò inferius dat D. Covar. Et licet de cruciariis, vel suspensiosis jam defunctis lex egerit ibi, constat tamen latrones, qui cum Domino in crucem acti sunt, crucibus contractis vespere preemptos fuisse, ne in cruce noctu permancerent: sed id ob sublequens Pascha fieri oportuit, prout ex sacro Textu colligitur, Ioan. cap. 10. Aliter Romani, qui solebant ad terrorem, & opprobrium cruciariorum cadavera in patibulo relinquere. Theatrum vitæ humanæ col. 6. lit. F. Vide ad hæc Salian. tom. 3. anno 3013. n. 17.

Ibi: *Genesis cap. 40.*

15 Sunt itidem in sacra Pagina testimonia alia, & exempla supplicii crucis, ut Numer. cap. 25. ibi: *Tolle*, inquit Dominus ad Moysen, *cunctos Principes populi, & suspende eos in patibulis*; id est, crucibus, ut post alios interpretatur Salian. in *Annal. an. mundi 2583. n. 90.* Et Ioan. cap. 10. dicitur: *Percussitque Iesus, & interfecit eos, atque suspendit super quinque stipites*. De quo Salian. an. 2584. num. 178. cum seq. ubi cum aliis opinatur, eos quinque Reges, de quibus sermo est, post mortem cruci affixos. Item Reg. 2. cap. 21. filii Saulis à Gabaonitis in crucem acti sunt, ibi: *Qui crucifixerunt eos in monte coram Domino*. Vide Salian. tom. 3. anno mundi 3013. n. 15.

Ibi: *Exat & de Aman.*

16 De quo vide Just. Lips. lib. 1. cap. 11. Gretser. de cruce, lib. 1. cap. 21. Tornicell. *Annal. anno mundi 3661. per tot.* Salian. plenè anno mundi 3661. à princip. & n. 41. tradit, Amanem fuisse clavus cruci suffixum, à qua post mortem cadaver translatum est in aliud patibulum ad portas urbis Susan. Sic habetur *Esth. cap. ult. vers. 18.* ibi: Pro quo scelere ante portas hujus urbis, & ipse qui machinatus est, & omnis cognatio ejus pender in patibulis.

Ibi: *Ex quibus probatur genus hoc supplicii.*

17 Supplicium crucis, quam & galalum antiqui Latini vocitabant, ubique gentium in malefactores usæ receptissimum esse constat, ut apud Persas, Græcos, Assyrios, Ægyptios, Afros, Athenienses, Macedones. Lips. ubi proxime, Theat. vitæ humanæ sup. col. 3. Petr. Gregor. sup. num. 1. cujus initium latet præ antiquitate: tamen jam Nini temporibus secundi Assyriorum Regis patibulum istud non erat ignotum; nam ille anno 43. postquam clavum Imperii tenere cepit, Pharnum Mediæ Regem à se devictum cum uxore ac liberis in crucem ut ageretur præcepit, ut ex Diodor. Sicul. lib. 2. antiquit. cap. 1. & Sabell. lib. 1. emead. 1. refert Theatrum vitæ humanæ ubi nuper, & apud Romanos vetus, veterrimumque supplicium inquit Just. Lips. d. cap. 11. de quo Jul. Paul. lib. 5. *Sentent. tit. 17.* ubi Cujac. Rævard.

conjectan. lib. 1. cap. 16. Annus 43. Nini fuit 2039. ab orbe condito, juxta Chronicon Saliani.

Ibi: *Crucemque ipsam Græcè dictam.*

Verbum *Crux*, originem ducit à verbo Græco, 18 quod ferre significat. Theatrum vitæ humanæ verb. *Crux*, in princip.

Ibi: *Sit omninò T, similis.*

Litera T, sive Tau, crucis imaginem refert, 19 ejus scilicet, quæ commissa dicebatur, qualis fuit felix illa, à qua Christus regnavit. Theatrum vitæ humanæ col. 2. lit. C. Just. Lips. lib. 1. de cruce, cap. 7. & 8. Chassan. in catalog. glor. mundi, part. 1. confid. 38. concl. 99. vers. *Primo*. Spondan. in *Epitome Ansal. Baron. anno 34. n. 29.* D. Isidor. de vocat. gent. Tau litera speciem crucis demonstrat. Tertullian. *advers. Marcion.* Ipsa enim litera Græcorum Tau, nostra autem T, species est crucis, de quo inferius iterum D. Covar. sub vers. *Ezechielis cap. 9. X.* quoque litera crucem refert diversæ formæ, in qua D. Andreas suffixus est, D. Isidor. origin. lib. 1. cap. 11. ibi: X, litera, & in figura crucem, & in numero decem demonstrat. Lips. d. cap. 7.

Ibi: *Cum & sine ipso Crux ipsa imaginem T.*

Et è converso homo sine cruce eandem representat, Justin. Mart. in apolog. 2. D. Maxim. sermone 54. ex quibus id observat Theatrum vitæ humanæ sup. col. 11. lit. A.

Ad Num. 3.

Tau apud veteres supplicii, & damnationis notam fuisse animadvertit Just. Lipsius lib. 1. cap. 4.

Ibi: *Sed & furtis nocentes affixos olim fuisse.*

Calistrati verba in l. *Capitalium 28. §. Famosos*, ff. de pæn. à Triboniano depravata non pauci suspicantur; nam cum Consultus secundum eos, crucifigendos scripsisset, Tribonianus secundum tempus, quo Digesta compilavit, verbo crucis sublato, quia tale supplicium jam erat vetitum, prout infra adnotabitur, ejus loco *furca* subrogavit: in qua opinione sunt Cujac. ad Jul. Paul. lib. 5. *Sentent. tit. 1.* Petr. Fab. lib. 2. *semest. cap. 7. vers. Laquei profectò*, Just. Lips. sup. lib. 3. cap. 7. ubi simile objicit Triboniano, de quo supra, num. 12. At Larreategui *Selectar. lib. 8. cap. 9. num. 19.* adversus eos Tribonianum tuetur asserens Juris prudentibus non esse curandum de verbi *figere* proprietate, quod ad clavorum infixionem spectat, nec *furca*, sed cruci convenit, cum in Iure non tam verba, quam mens Legislatoris perpendi debeat. Quibus adjici posset, quod verbum *Furca*, pro cruce accipi solet, ut D. Covarruv. statim edocet, ac præmissum est supra ex aliis, num. 12. unde absque verbi improprietate potuit Consultus dicere, *famosos latrones furcæ figendos*. Nihilominus verosimiliter cum Cujacio & sequacibus præsumi contra Tribonianum potest corruptio illius Textus, qui non semel in simile vitium incidisse

incidisse convincitur; & hoc creditu dignius est, quam quod Callistratus minus propriè loquutus sit, verba *Furca*, & *Figere* confundens: nec Consulti vocum proprietatem contemnere solent, ut notatur in l. *Labeo 7. §. ult. ff. de supellect. legat.* Utcunque sit, Triboniano libenter venia tribui debet, qui pietate, ac religione duce, vestigium omne antiquatæ ignominie S. Crucis ex Pandectarum libris delere contendit.

Ibi: *Ut eandem ratione communis.*

Vide sup. num. 11. 12. & 13.

Ibi: *His ad stipulatur, quod cruces.*

23 Crucem multiformem fuisse apparet ex iis, quæ latè congerunt Theatrum vitæ hum. verbo *Crux*, col. 2. lit. D, tom. 2. Lips. lib. 1. cap. 5. cum aliis, ubi diversas formas crucis, ac crucifigendi demonstrat ob oculos effigies proponens: ubi itidem monet, ab initio homines arboribus suffigi, unde crux arbor, vel stipes infelix, & infamis vocabatur. Lips. lib. 1. cap. 1. Theat. vitæ hum. verbo *Crux*, in princip. Cujus formæ efficit, in qua Christus est passus, tradit Lips. lib. 1. cap. 10. Theat. vitæ hum. col. 2. lit. C.

Ibi: *Tametsi ex propria verbi significatione.*

24 De quo jam num. 22. cum seqq. Hodie furca propriè dicitur, ubi rei suspensi laqueo per carnificem perimuntur; nam etsi compressis faucibus palo alligatus, non tamen suspensus occidatur aliquis, quod vulgò *dar garrote* dicitur, honestius tamen obiisse censetur, quam in furca.

Ibi: *Eusebius martyrium Petri Apostoli.*

25 Idem observat Baron. *Annal. anno 69.* & ibi Spondan. num. 7. Just. Lips. lib. 3. cap. 8. qui tradit, simili pœna interfectum Calliopium Martyrem: & lib. 2. cap. 12. refert, sub Nerva Victorinum capite versus terram crucifixum triduo vixisse. Plurimos, qui in cruce martyrii lauream adepti sunt, cumulat Theatrum vitæ hum. verbo *Crux*, à col. 12.

Ibi: *Græcis sanè verba hæc.*

De iis agit Just. Lips. lib. 1. cap. 2.

Ibi: *Nam & authore Suida.*

26 Quod crux palus acutus erat, cui affigebantur nocentes, ostendit Just. Lips. lib. 1. cap. 4. 5. & 12. & cap. 6. observat homines infigi, cum palo acuto per medium corpus transfodiebantur, quod vulgò *empalar* vocamus, & apud nos in usu non est. Mahometani verò eo supplicio utuntur. Sic infixos putat Justus Lipsius ibi leones, quos crucifixos in Africa vidisse Polybium testatur Plin. lib. 8. cap. 16.

Vers. *Laquei verò supplicium.*

27 Furcæ pœna ubique, tam apud antiquitatem, quam tempestate nostra turpis, fœda, ac probrosa est habita, ut deduci tur ex l. *Moris 9. §. Ista ferè*, ff. de pæn. l. 2. tit. 21. part. 2. cap. *Scelerat.* D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

tior 39. de pœnitent. distinct. 3. & observant Farinac. in *Praxi crimin. quest. 19. num. 11.* Tiraq. de pœnitent. causa 31. num. 6. Valenz. cons. 102. num. 129. Joan. de Platea in l. *Omnes*, C. de delictibus, lib. 10. Guttier. *Practicar. lib. 4. quest. 5. num. 16.* Gigas de crimine laesæ Majestatis, lib. 2. tit. de pœnitent. q. 1. num. 8. Petr. Caball. *99. crimin. casu 197. num. 4.* Just. Lips. de cruce, lib. 3. cap. 1. Petr. Gregor. d. cap. 17. num. 2. Mathienz. ubi mox laudabitur, Card. Tusch. lit. F. concl. 538. n. 2. Cujac. in notis ad Jul. Paul. lib. 5. *Sentent. tit. 17. & lib. 16. observat. cap. 1.* Baiard. ad Clar. in §. *Furtum*, num. 69. ubi quod in Gallia non est ignominiosa sicut in Italia, Guazzin. de *defens. reor. defens. 32. cap. 4. num. 11.* Unde licet quoad dolorem mitior hæc pœna sit, quam gladii, ut ex Philosophis, seu Physicis tradit Caball. *casu 99. num. 96.* quem sequitur Guazzin. *num. 12.* tamen ob ignominiam gravior censetur, Guazzin. Baiard. & Caball. ubi proxime, quest. 18. n. 85. Valenz. num. 131. & dixi sup. lib. 2. cap. 9. n. 55. Sed & altera ratione durior mors furcæ existimatur, quia scilicet gladio citius vita, & cruciatus finitur. Marta de *jurisdictione*, part. 2. cap. 47. num. 10. Mortem furcæ informem dixere Virgil. lib. 12. *Æneid.* ibi: *Et nondum informis lethi trabe nescit ab alta. Aegipp. lib. 3. sic: Informis lethi laqueum homines invenerunt, fera nesciunt.* D. Hieron. epist. 8. ad Paulin. ibi: *Informe furca lethum.* Eandem fœdam vocat Liv. lib. 2. *decad. 5. sic: Hic fœda morte perit, servi manè cubiculum ingressi laqueo dependentem invenere.* Præposteram ait Plin. lib. 2. cap. 25. ibi: *Ne laquei torqueret pœna præpostera.*

Hinc quaeritur, si quis damnetur diversis sententiis ad furcam, & gladium, quæ pœna ex istis irrogabitur? Et gladio necandum tenent Guazzin. sup. num. 12. Baiard. ad Clar. in §. *fin. quest. 99. num. 15.* qui aliter in Gallia observari testatur, & ita juri videtur convenire: sed oppositum nititur æquitate, & in pœnis in mitiorem sententiam propensi esse debemus, nisi delicti atrocitas, propter quod pœna furcæ irrogatur, deposcat, ut ignominie quoque reas ad terrorem subjiciatur, argumento legis *Respicendum 11. & l. penult. ff. de pæn. l. Factum 198. §. ult. ff. de pæn.*

Ibi: *Ideo nobiles minimè eo plectendos fore.*

Sic prænotatum est supra, lib. 2. cap. 9. num. 51. 29 & ibi laudatis jungendi sunt Gregor. Lop. in l. 6. gloss. 6. tit. 31. part. 7. Valenzuel. sup. num. 130. Baiard. in dicto §. *Furtum*, num. 68. & 69. Mathienzo in l. 1. gloss. 7. n. 4. tit. 14. lib. 5. *Recap. Carrer in Praxi crim. §. Circa secundum itaque*, num. 5. Cabal. d. casu 99. num. 105. Tusch. sup. num. 3. Vide sup. n. 5.

Ex infamia, quæ furcæ supplicio contrahitur, 30 provenit ut nonnunquam cadavera eorum, qui in reatu decesserunt, suspendi jubeantur. Anton. Gom. *variar. lib. 3. cap. 1. n. 79.* Menoch. de arbit. casu 285. num. 7. Bobad. in Polit. tom. 2. lib. 3. cap. 15. num. 143. in fin. & alii, quos dedimus supra, lib. 2. cap. 10. n. 112. Vide exempla inferius, num. 33.

Ibi: *Nisi famosi latrones, aut grassatores fuerint.*

31 Licet autem generosi ad furcam damnari non permittantur, id tamen fallit si enormia, aut turpia crimina perpetraverint, ut si rei læsæ Majestatis convineantur, aut latrocinium, vel furta commisisse probentur: quod de communi consuetudine receptum est. Baiard. ubi proxime, Clar. in §. fin. q. 60. n. 24. Caball. d. casu 99. n. 106. cum seqq. Tusch. ubi proxime, Carrer. sup. §. Circa iurur tertium, n. 26. Boff. in praxi, tit. de sacrileg. ante fin. n. 6. vers. Si tamen, præter eos, quos recensuimus d. cap. 9. n. 53. & n. 54. traditur quid in Hispania fervetur in Nobilibus læsæ Majestatis reis. Idem quod de Nobilibus, de miltibus tenendum est, Tusch. n. 2. Valenzuel. num. 131. Baiard. in d. §. Furtum, n. 60. & facit lex 3. §. 1. juncta gloss. verb. Torquentur, ff. de re militar. & utrique suo privilegio renunciare non valent, ex notatis in cap. Si diligenti 12. de for. comp. facit lex finalis, tit. 2. lib. 6. Recop. & quod traditur supra, lib. 2. cap. 9. n. 49.

Ibi: *Eadem ratione crucis pœna.*

32 Crucis patibulum non minus quam furcæ detestabile, ac ignominiosum apud Romanos, aliasque gentes fuit antequam Christus Dominus eam in solum Majestatis suæ, cum mortis agonem in ipsa pertulit, elevarer. Sic Aman, ut Mardochæo turpissimum pararet interitum, ipsum in crucem agere constituit ex consilio uxoris, & amicorum, ad contemptum sui vindicandum, Esib. cap. 5. Ibi: Responderuntque ei Zares uxor ejus, & ceteri amici: Jube parari excelsam trabem habentem altitudinis quinquaginta cubitos, & dic mane regi, ut appendatur super eam Mardochæus, & sic ibi cum rege latus ad convivium. Placuit ei consilium, & jussit excelsam parari crucem. Unde observandum est, tanto magis crucem infamem censei, quanto altior erigebatur: sic Christi Domini crucem celsiorem fuisse aliis existimatur. Salian. Annal. tom. 5. anno 3601. n. 29. vers. Responderunt, Sueton. in Galba, cap. 9. Gretser. de cruc. lib. 1. cap. 7. Just. Lips. lib. 3. cap. 13. Ratio est, quia magis elevatus patiens eminus à pluribus conspicietur. Salian. ibidem. Hinc patibulum hoc ignominiosum etiam post Christi mortem apud Gentiles, & antea apud omnes fuisse adnotarunt præter jam laudatos Just. Lips. lib. 1. cap. 12. Larreategui Selectar. lib. 8. cap. 9. num. 18. Theatr. vitæ hum. verb. Crux, col. 6. lit. A. & col. 26. lit. G. Petr. Gregor. sup. lib. 31. cap. 17. num. 1. & 3. Chaffan. conf. 38. concl. 98. vers. Crux olim, Gretser. de cruc. lib. 1. cap. 38. Durant. Cassell. lib. 2. variar. cap. 3. Pet. Fab. lib. 2. semestr. cap. 8. Rævard. conjectaneor. lib. 1. cap. 16.

33 Quod supplicii genus proprium servorum apud Romanos fuit. Terent. satyr. 6. Ibi: Impone crucem servo. Sic Servus apud Plaut. in Milite, ait: Noli minitari, scio crucem futurum tibi sepulchrum.

Ibi majores mei firi sunt, pater, avus, proavus, abavus.

Hirtius de bell. Hispania, sic ait: Prehensi servi vres, & unus legione vernacula: servi sunt in crucem sublatis, militi cervicibus abscessa. Et animadvertunt

Just. Lips. Theatr. vitæ hum. & Larreategui ubi proxime. Hoc in causa fuit, ut nonnunquam cadavera cruci ad opprobrium affigerentur, sicut habetur Jof. cap. 10. vers. 26. cujus loci meminimus sup. n. 15. nam illic quinque Reges prius occisi sunt, quam crucifigerentur, ut ex serie sacri Textus post alios deducit Salian. sup. tom. 2. anno 2584. n. 179. Simile supplicium sumpserunt Athenienses de Hannone, ut testatur Justin. lib. 21. Ibi: Qui captus, virgisque casus, effusus oculis, & manibus, crucibusque fractis, veluti à singulis membris pœna exigerentur, in conspectu populi occiditur, corpus verberibus laceratum in cruce figitur. Similiter Carthaginenses in Magonem statuerunt. Plutarch. in vita Timoleon, Justin. lib. 19. Ibi: Mago insignis Carthaginensium Imperator, qui primus omnium imperium Pœnorum ordinata militari disciplina constituit, viresque non minus bellandi arte quam virtute formavit, ob rem male gestam contra Syracusanos metu supplicii se ipsum interfecit, quo non contenti Carthaginenses, mortui corpus in crucem sustulerunt. Verum nedum cadaver rei, sed & imago in crucem agi solebat. Just. Lips. lib. 3. cap. 12. Adde quæ sup. num. 30. de furca præmissimus. Quam ignominiosè cum cruciariis agebatur, dum ad patibulum ducerentur, tradit Just. Lips. lib. 2. cap. 3. cum seqq. ubi quod flagellabantur, exuebantur vestibus, aliisque modis vexabantur.

Quamvis regulariter crux servorum, & abjectæ conditionis hominum pœna foret, aliquando tamen honesti viti turpitudinem hujus patibuli sustinuerunt ob facinorum immanitatem. Sic plecebantur Duces bella pravo consilio gerentes, quantum eventus felix subsequeretur. Valer. Maxim. lib. 11. cap. 7. Lips. lib. 1. cap. 11. Theatr. vitæ hum. lib. C. pag. 605. Afri etiam nobiles in crucem agere consueverunt, Lips. ubi proxime. Feminae itidem sexus prærogativa & honestate non suffragante hoc ignominiosum supplicium apud Romanos expertæ sunt. Theatr. vitæ hum. sup. pag. 604. Lips. lib. 1. cap. 15. Idemque Egyptii observaverunt. Theatr. vitæ hum. pag. 603. At Romani nec liberum hominem, nisi raro, & cruci affigi patiebantur, nec ob leve crimen. Just. Lips. lib. 1. cap. 12. & 13. ubi causas congerit, quibus talis pœna irrogari solebat.

35 Quod autem de feminis crucifigendis assertum est, ad eas quæ virum noverant spectat, virgines enim more Romanorum cruci subicere non licuit: sed hoc, quod virginitatis privilegium videtur, in detestabile ipsius opprobrium immaniter solebat retorqueri, siquidem carnifex ipsas turpissime prostituere jubebatur, ut corruptas mox merito supplicio conficeret. Sueton. in Tiberio, cap. 61. ubi sic fatur: Immatura puella, quia more tradito nefas esset virgines strangulari, vitiatæ prius à carnifice, dein strangulate. Tacit. lib. 5. Annal. hæc scribit: Tradunt temporis ejus Authores, quia in vivo supplicio affici virginem inandium habebatur, à carnifice laqueum juxta compressam immitti, exin obliis faucibus id atatis corpora in Germanias abjecta. Ex quibus id observant Petr. Gregor. Synagmat. jur. lib. 31. c. 17. n. 3. Salian. Annal. Eccl. tom. 6. anno mundi 4084. n. 30. ubi de filia Sejani, quæ in odium patris sic infeliciter obiit, agens, in hanc dementem Romanorum turpitudinem acriter invehitur.

Ibi:

Ibi: *Verum post Jesu Christi mortem.*

36 De reverenti cultu Sanctæ Crucis post Salvatoris mortem apud Catholicos plurima cumulat Theatrum vitæ humanae lit. C. pagina 611. cum seqq. & in Jure nostro extat lex unica, Cod. nemin. licere Crucem Salvatoris, cui consonat lex 3. tit. 1. lib. 1. Recopilar. quibus cavetur, gravi pœna in transgressores stabilita, ne quis signum Sanctæ Crucis sculptum, aut depictum habeat, ubi pessundari possit. Idemque à Scotiæ Rege Convallo constitutum tradit Lessæus lib. 4. Hist. Scotia, quem dat Solorzan. emblem. 10. num. 29. Quod adnotant idem Solorzan. num. 30. Menoch. de arbitr. casu 376. Didac. Perez in l. 4. tit. 1. lib. 1. Ordinar. quæ idem statuitur Baron. Annal. Eccl. anno 427. ubi Spondan. in Epit. num. 2. Barbosa cum pluribus in collectan. ad dictam legem unic. num. 1. & 2. Pœna secundum jus commune ultimum supplicium videtur Accursio in d. l. unic. quem si in contemptum fiat, sequitur Caball. resolut. crimin. casu 91. num. 2. Sed Menoch. sup. arbitrio judicis reum coercendum opinatur. At juxta jus nostrum regium cum pœna pecuniaria injungatur, quæ levis est, locum habebit, cessante dolo, ac contemptu. Extat & apud nos lex 5. tit. 28. part. 7. adversus eos, qui factis quomodolibet injuriam S. Cruci intulerint.

Ad Num. 4.

37 Constantinus Magnus in honorem S. Crucis sancivit ne aliquis reus deinceps crucifigeretur. D. August. in 99. veter. & novi Testam. Ibi: Antea homines crucifigebantur, quod postea edicto prohibitum manet. Victor. in Constantino, Ibi: Vetus, veterimumque supplicium patibulorum, & crucis suffringendis primus vemovit. Cassiod. hist. tripart. lib. 1. cap. 9. sic ait: Supplicium crucis, quod primitus apud Romanos erat in usu, lege prohibuit. Card. Baron. anno 325. ubi Spondan. n. 52. Petr. Gregor. d. cap. 17. num. 4. Just. Lips. lib. 3. c. 14. Larreategui Selectar. jur. lib. 8. cap. 9. num. 18. Quod genus supplicii nunquam in usum rediit. Lips. d. cap. 14. Similiter crucis patibulum prohibetur, l. 6. tit. 31. p. 7.

38 Verum jam antea à quo S. Crux Constantino apparuit, priusquam cum Maxentio, quem per illum devicit, congrederetur, istud sacratissimum signum Romanis valde venerabile fuit. Lips. c. 15. Plura alia gratitudinis ergo Constantinus erga S. Crucem patravit; nam Imperiali diademati illam superposuit. D. Hieronym. epist. ad Latam, Ibi: Regum purpuras, & ardetes diadematum gemmas patibuli Salvatoris figura condecorat. Instituit ut Veneris dies S. Cruci lacrareretur. Euseb. lib. 4. hist. cap. 18. Theatrum vitæ humanae sup. pag. 611. Jussit sacrum Christi vexillum labaro, aliisque militaribus vexillis intexi, numismatibusque sculpi. Romæ statum suam crucem manu gestantem collocavit. Quæ prosequuntur Baron. anno 312. tom. 3. ubi Spondan. n. 4. & an. 325. Lips. Solorzan. Theatr. vitæ humanae ubi proxime. De inventione S. Crucis infra, hoc lib. cap. 16. à num. 95.

Ibi: *Ceterum ante Christi passionem.*

39 Hæc eadem observant Spondan. in Epitome B. D. de Faria Nova Addit. ad Covar.

ronii, anno 34. num. 29. & anno 389. num. 17. Just. Lips. de Cruce, lib. 1. cap. 8. Petr. Crinit. lib. 7. de honest. discipl. Marfil. Ricin. de triplic. vita. Theatr. vitæ hum. lit. T. pag. 1. Chaffan. conf. 99. vers. Item secundo. Imò Egyptii Serapidis pectori litteram T. inscribere. Theatrum vitæ humanae, pag. 2. vers. Salutis, Sylv. varia lect. lib. 1. cap. 3. Unde quondam apud Ethnicos moris erat, ut in albo militum, ubi nomina eorum describebantur, illi qui vita fungebantur, hæc littera T. notari so-lerent; mortuorum verò nominibus superponebatur lit. Θ, seu thêta: illa signum vitæ, hæc mortis habebatur; etenim Thau felicitatis ac salutis nota censebatur. Bozi. lib. 2. de Cruce triumph. Sixt. Senens. in Bibliotheca Sancta, lib. 2. verbo Thau, Theatrum vitæ humanae lit. T. in princip. & verbo Salutis, quòs loci dicitur Thau litteram Græcam apud Græcos & Latinos salutem prænotare.

Ad Num. 5. Vers. Ezechielis cap. 9.

De hoc Prophetæ loco, & quod signum id, quo signabantur, frontes eorum qui necandi noti erant, Crucis formam habuit, quam representabat, disserunt Sixt. Senens. Theatrum vitæ humanae, Chaffan. ubi proxime, Lips. lib. 1. cap. 7. Spondan. anno 34. num. 29. Imò & apud ethnicos Tau crucem significare traditur in Theatro vitæ humanae, lit. T. pag. 2. verbo Crucis.

Ibi: *Sed & eandem litteram Hebraicè constat.*

Idem observat Senens. ubi proxime.

Ad Num. 6.

Furcam signum esse meri imperii, & criminalis jurisdictionis, ac per illam quasi possessionem ejus jurisdictionis probari communiter asseveratur, de quo ita adnotantes consule Aviles in cap. 42. Prætor. n. 3. & 4. Ramon. conf. 21. n. 44. & conf. 26. n. 11. Natta conf. 636. n. 8. Mastrill. de Magistrat. lib. 6. cap. 8. n. 64. Card. Tusch. lit. F. concl. 537. Ad probationem quasi possessionis prædictæ opus non est, ut aliquis suspendatur; far enim est furcam erectam esse, quanquam per centum annos usus ejus non sit. Aviles sup. Sed si aliquis furcam erigat, cui jus non est gladii, poterit per publicam Potestatem manu armata deteci. Avend. de exeq. mand. part. 2. cap. 21. num. 3.

Ibi: *Quin & id agere poterit.*

41 Qui in aliquo oppido jurisdictionem obtinet ad malefactores ultimo supplicio afficiendos, liberè poterit ibi continuo furcam habere, licet renitatur alius, qui causarum criminalium cognitionem ibi habeat, aut mixtum imperium. Cancr. variar. part. 2. cap. 1. num. 289. Tusch. lit. F. concl. 357. num. 1. & 2. qui rationem reddunt, quia scilicet publicè interest furcam erectam existere ad delinquentium terrorem, ita ut quisque compelli possit ad vendendum locum aptum, ut ipsa collocetur. Tusch. num. 3. Quæ ratione idem dicendum videtur, si duobus in eodem oppido merum imperium competeret, quorum alter furcam vellet erigere, & alter renueret; nam deberet erigi ob commune bonum. Nec ob-

D d 2 itabit,